

Львівська національна галерея мистецтв ім. Б. Возницького — один із провідних художніх музеїв України. Засн. 1907 як міська картинна галерея, згодом — Нац. галерея міста Львова, Держ. обл. картинна галерея, Львів. обл. держ. картинна галерея, Львів. картинна галерея, від 1998 — Львів. галерея мистецтв, від 2012 — національна. Гол. хранитель — **М. Гарасимович** (1907–32). У 1933–40 Галерею очолював Є. Гюттлер. 1940–41 в. о. дир. — **І. Свенціцький**. Директор — **І. Іванець** (1941–44), **О. Збронєць** (1945–51), **Є. Амірагова** (1952–59), **М. Філонов** (1959–62), **Б. Возницький** (1962–2012, від 2013 — його імені), ген. дир. — **Л. Возницька-Разінкова** (від 2012). До створення загальнодоступ. міської галереї закликав 1861 художник К. Шлегель, 1897 міськрада прийняла рішення створити музей образотвор. мистецтва. Актив. прихильниками заснування мист. галереї були віцепрезидент міста Т. Рутовський та дир. Міського архіву А. Чоловський. Перші картини закуплено 1903–05, зокрема Ф. Вигживальського, В. Леопольського, Я. Матейка, Е. Окуня. 1906 придбали 60 рисунків С. Виспянського. 1905 і 1907 понад 250 картин і рисунків (переважно кін. 19 — поч. 20 ст.) подарував колекціонер М. Тепфер. Через брак приміщень експонати перебували у канцелярії Президента міста, ратуші, Міському архіві. 1907 магістрат придбав колекцію поділ. цукр. магната Я. Яковича (280 картин давніх майстрів, 52 мініатюри, 80 акварелей та гуашей, скульптури, меблі). Кілька десятків картин 18 — 1-ї пол. 19 ст. надійшло 1907 із колекції Є. Садовського. 1907 відкрито для огляду першу експозицію у залах Міського музею худож. промислу, кількість експонатів — бл. 600. У 1908 надруковано каталоги відділів світ. і польс. мистецтв, надано 350 скульптур. медальйонів із зібрання В. Пшибиславського. Цінними надбаннями 1908–11 стали 40 робіт Я. Мальчевського, 18 творів Я. Матейка, 19 картин і рисунків А. Гроттгера, полотна Ю. Мегоффера, Ф. Жмурка, Ю. та В. Коссаків, К. Сіхульського, І. Труша та ін. 1913 передано частину колекції В. Лозинського. 1919–39 фонди поповнювали переважно завдяки дарам окремих осіб. Велике мист. значення мала колекція Б. Ожеховича, подарована 1919. Л. Квятковський 1922 і 1928 передав 109 влас. творів. 1938 надано частини колекцій барона К. Бруницького й Л. Пінінського. Галерея розташовувалася у 16-ти залах Худож.-пром. музею, із входом з вул. Дідушицьких (нині вул. Вірменська, № 1), де експонували твори від 1850; і в 6-ти залах 1-го поверху будинку на вул. Оссолінських, № 3 (зх.-європ. мистецтво і польс. картини 18 — 1-ї пол. 19 ст.). 1933 зберігалися понад 2400 творів. Окремим екс-

понатом Галереї стала завіса «Парнас» Г. Семирадського у Великому театрі (нині Львів. театр опери та балету ім. С. Крушельницької). Відділом Галереї від 1917 була Рацлавиц. панорама в Стрий. парку. 1940 до складу Галереї увійшли націоналізов. приватні зібрання, твори з розформов. громад. музеїв міста, Музею ім. князів Любомирських (заг. фонд — 4188 експонатів). Понад 150 картин забрали німці для оздоблення офіцер. клубів та приміщень, у яких працювала окупац. адміністрація, бл. 100 творів вивезли у Польщу. 1942–44 до Галереї надійшли твори з колекцій Я. Маркварта, Є. Райтера, О. Перре. 1946 з фондів Галереї передано для музеїв Польщі понад 200 творів польс. митців, зокрема М. Баччареллі, Ю. Брандта, С. Виспянського, В. Герсона, А. Гроттгера, Я. Матейка, Я. Мальчевського. Завдяки експонатам, переданим до Львова з рос. музеїв, створ. відділи дорев. рос. та рад. мистецтва. 1947–54 до Галереї перейшли експонати з Міського музею худож. промислу, Львів. істор. музею, Нац. музею у Львові та ін. 1955 поповнено колекцію зх.-європ. мистецтва творами з Ермітажу (Ленінград, нині С.-Петербург) та Музею образотвор. мистецтва в Москві. 1956 зберігалось 10 147 експонатів. 1957–60 добудовано нове крило музею. 1959 та 1985 інвентаризовано твори з приват. депозитів, що перебували у фондах Галереї 1940–41 і 1945–46. У 2-й пол. 20 ст. низку картин закуплено з приват. збірок. 1963 відкрито нову постійну експозицію. Серед переданих 1967 з МХП картин — портрети євр. громад. і реліг. діячів Львова. Колекцію складають твори образотвор. і декор.-ужитк. мистецтва європ. та вітчизн. майстрів 14–20 ст. Фонди налічують понад 55 тис. експонатів. До найбільш цінних належать зібрання європ. мистецтва, львів. скульптур і портретів, ікон, меблів. В експозиц. залах — 7–8 % фондів. У фондосховищах зберігають переважно графіку, мініатюри, скульптуру, нумізматику, ювелірні вироби, музейні рами, архіви укр. діячів культури. Виставк. пл. — понад 18 тис. м². Гол. корпус від 1914 розташ. на вул. В. Стефаника, № 3. Давнішу частину будівлі споруджено 1873 за проектом Ф. Покутинського для графині І. Дідушицької. Від 1894 будинок став власністю В. Лозинського. Збереглися оздоблені у 1890-х рр. інтер'єри, зокрема вестибюль і т. зв. салон із ліпним декором. Нині на подвір'ї Галереї — лапідарій (кам'яна скульптура 17–19 ст.). Перший поверх будинку відведено під змінні тимчас. виставки, на 2-му — розгорнуто постійну експозицію зарубіж. мистецтва 19–20 ст., побудовану за стилями та худож. напрямками (автор музей. концепції — В. Сусак). У залах класицизму та романтизму найбільшої уваги варті полотна «К.

Стаженська» Ф. Жерара (1803), «Пейзаж при заході сонця» К. Шинкеля (1813). Низка творів А. Котсіса, К. Похвальського, А. Каппіса та ін. майстрів висвітлює розвиток реалізму. Постій. лінією в мистецтві 19 ст. був академізм. Характерними для академ. живопису є картини «Жінка» Г. Макарта (1878), «Христос і самарянка» Г. Семирадського (1890), «Три грації» А. Шрамма (бл. 1895). Поєднанням тенденцій академізму та пізнього романтизму позначені полотна «Потоп» П. Мерварта (1881), «Молитва у пустелі» Т. Айдукевича (1887). Популярний у 19 — на поч. 20 ст. істор. жанр представлено картинами «Смерть Ацерна» В. Леопольського (1876), «Молитва у степу» Ю. Брандта (бл. 1890). У трьох залах експонують твори майстрів львів. школи живопису 19 ст. К. Арендта, А. Ланґе, І. Лучинського, Ф. Люнди, Я. Машковського, А. Рейхана, К. Шлегеля, М. Яблонського та ін. Кілька залів присвячено пленер. малярству, імпресіонізму, символізму, сецесії, експресіонізму (роботи В. Прушковського, І. Левітана, Я. Мальчевського, Ю. Мегоффера, Я. Станіславського, Ю. Фалата, А. Рудольфа, Ф. Вигживальського, К. Стефановича, К. Сіхульського). Течії європ. мистецтва 1920–30-х рр. представлено творами Г. Меркеля, М. Тоцці, З. Валішевського, Я. Цибіса; міжвоєн. період — картинами львів. митців М. Висоцького, В. Кжижановського, В. Коженювської А. Манастирського, З. Радницького, Р. Сельського, В. Яроцького та ін. Від 2001 найдавніші експонати Галереї зберігаються в палаці Потоцьких (вул. М. Коперника, № 15). Серед полотен, що містяться у семи доступ. для відвідувачів залах (побудов. за принципом нац. шкіл), вирізняються твори італ. майстрів, невідомих франц. живописців 17–18 ст. Осн. експозицію на 2-му поверсі відкривають зали антич. і давнього зх.-укр. мистецтв. У залі австр. мистецтва 18 ст. виставлено найповнішу в Україні колекцію ескізів до монум. розписів у стилі бароко. Експозиція нім. мистецтва охоплює період від готики 15 ст. до раннього класицизму 18 ст. Перлиною залу є фрагмент вітваря нижньореїн. майстра кін. 15 ст. «Три святі». У залі мистецтва Нідерландів і Фландрії 16–18 ст. — триптих «Поклоніння волхвів» із майстерні живописця 16 ст. П. ван Альста та натюрморти Я. Брейґеля, Я. ван Кесселя. Серед італ. картин вирізняються «Молода патриціанка С. Ангішоли (1558), «Вилон перлів та коралів» Я. Цуккі (1593), полотна живописців 17–18 ст. Б. Строцці, С. Річчі, П. Новеллі. До шедеврів побут. жанру належать парні картини Ґ. ван Гонтгорста «Жінка з гітарою» та «Чоловік із віолою да гамба» (1631). У залі франц. мистецтва 16–18 ст. — картина Ж. де Латура «Платіж (У лихваря)» (1620). Окрасою відділу іспан. мистецтва є картина «Маха на балконі» Ф. Гойї. У Галереї проводять мист. виставки, міжнар. конф. У 1960–90-х рр. її перетворено на музей. центр із філіями: [Каплиця Боїмів](#), [Львівської сакральної барокової скульптури 18 ст.](#) «Творчість Іоанна-Георгія Пінзеля» Музей, [Львова найдавніших пам'яток Музей](#), «П'ятничанська

[вежа» Музей оборонної архітектури 14–15 ст.](#), «[Русалки Дністрової» альманаху Музей](#), [Шашкевича Маркіяна Меморіальна садиба](#), [Мистецтва давньої української книги Музей](#), Мемор. музей-майстерня Т. Бриж, Музей гетьмана І. Виговського, Музей модер. скульптури М. Дзиндри. У держ. музеї-заповіднику «[Одеський замок](#)» розміщено колекції давнього львів. портрета і скульптури, укр. ікони; у музеї-заповіднику [«Золочівський замок»](#) — експозицію Сх. культур. Філія Галереї також існує на тер. Жовків. замку (Львів. обл.). За експонатами Галереї В. Любченко докладно вивчив львів. скульптуру 16–17 ст.; Г. Островський — Львів і його мистецтво (кн. «Художественные музеи Львова», 1978; «Львов», 1982; обидві — Москва), Д. Шелест — творчість Ф. Маульберча та ін. австр. живописців, організував виставку «Західноєвропейський рисунок 16–18 ст. зі збірок Львова» (1982), уклав альбом про польс. живопис у галереї (1990); Б. Возницький — творчість І.-Г. Пінзеля (кн. «Микола Потоцький, Бернард Меретин, Іоанн Георгій Пінзель», Л., 2005; альбом «Ян Ежи Пінзель», Перемишль, 2007). В. Овсійчук 1965 організував виставку старого львів. портрета, підготував каталог зх.-європ. живопису, опублікував монографії. Ю. Бірюльов 1985 відкрив виставку «Львівська сецесія», підготував каталог зібрання польс. живопису (1986). С. Стець 1988 організувала виставку «Побутовий портрет у Львові в першій половині 19 століття», 2000 — виставку «Мала батьківщина: Релігійне життя та побут галиц. євреїв очима художників», дослідила колекцію мініатюр, картини фламанд. і голланд. майстрів у зібранні Галереї. О. Ріпко підготувала виставки «Бойчук і бойчукісти» (1990), «Мистецьке життя Львова першої половини 20 ст.» (1994) і кн. «У пошуках страченого минулого» (Л., 1996). С. Бірюльова опублікувала дослідж. творчості Л. Дрекслера (1994) і уклала каталог франц. живопису у зібранні Галереї (2007). С. Малець створила виставку «У колі родини Дідушицьких» (1995) і випустила кн. «За часів Маркіяна Шашкевича» (Л., 1997); В. Сусак — виставки творів П. Ковжуна (1991), М. Гарасимовича (1999), «Реанімація» (2007), видала кн. «Генріх Семирадський у Львові: Твори зі збірки Львівської галереї мистецтв» (Стальова Воля, 2007), «Українські митці Парижа. 1900–1939» (К., 2011).

Рекомендована література

1. Львівська державна картинна галерея: Каталог худож. творів. К., 1955;
2. Львівська картинна галерея. Л., 1972;
3. 1975;
4. 1978;
5. Львівська картинна галерея: Альбом. К., 1977;
6. 1982;
7. 1987;
8. Lwowska Galeria Sztuki. Lwów, 2003;

9. Arcydzieła malarstwa polskiego ze zbiorów Lwowskiej Galerii Sztuki. Lwów, 2006; Вип. 1;
10. Львівська галерея мистецтв: Альбом. Л., 2006; 13. 2011. Вип. 2;
11. Філевич Н. Львівська галерея мистецтв: Хроніка 1907-1947. Л., 2007; 14. 2012. Вип. 3;
12. Львівська галерея мистецтв: Дослідж. і мат. Л., 2007. 15. Львівська галерея мистецтв: Колектив та його директор. Л., 2011.
[Ю. О. Бірюльов](#)

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Львівська національна галерея мистецтв ім. Б. Возницького / Ю. О. Бірюльов // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-59590>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).